

SZIKLAOROM HEGYMÁSZÓ

ÉS BARLANGÁSZ CLUB

3100 Salgótarján, Medves krt. 94.

Adószám: 18632192-1-12

SZHBC**BNP**

22-3/2007

Jelentés a Szilvaskői barlangok kutatásáról a 2006. évben

A szilvaskői hasadékrendszer és a keletkezett barlangokat 2006-ban is táborok formájában oldottuk meg.

A táborok időpontja, látogatottsága*Február 10-12.*

Kis Szilvaskői bontások – 10 fő.

Március 25.

Jeges barlang kutatása, fotózás – 4 fő.

Április 7-9.

Iskolások kalauzolása a hasadékrendszerben – 35 fő.

Póklyuk bontása vésőgéppel.

Április 22-23.

Barlang fotózás, bontás Varga Ferivel – 6 fő.

Május 20.

A nyári tábor előkészítése (Takács Sanyinál) – 6 fő.

Június 2-5.

Felszíni kutatások a hasadékrendszerben – 3 fő.

Június 16-22.

Nyári tábor – 22 fő.

Augusztus 4-9.

Nyári tábor (hasadékrendszer további kutatása) – 10 fő.

Szeptember 22-24.

Szilvaskői bontások – a Varga Ferenc barlang tovább bontása, térképezés.

Az idei táborok eredményesek voltak. Több új barlangot találtunk. (a térképeket mellékeljük) Véleményünk szerint a hegy mozgása következtében váltak hozzáférhetővé az üregek. Sajnos barátunk Varga Ferenc madarász halálával egy érdekes barlangnak nyoma vesz (hacsak valamilyen módon meg nem találjuk).

- Megkezdődött a környék digitális fotózása (több száz felvétel készült).
- A jeges barlang májusig tartja a jeget.
- A sárkánytorok barlangban még júliusban hó volt.
- Denevéreket nem láttunk.
- A nedvesedés nagyobb arányú volt, mint az elmúlt években. Elsősorban a kis Szilvaskői Pók lyukban, és a nagy Szilvaskői nagy rés barlangban.
- Kőzetmozgást barlangokon belül nem tapasztaltunk.
- A pók lyuk "villám" szakaszába már egy emberünknek befér a feje. Elmondása szerint a járat kitágul és lefelé, ill. jobbra tart. Nagy felfedezés várható márcsak azért is, mert több kutató szerint a kis szilvaskői rések a bazalt hüléséből alakultak ki.
- A térképen a sípályán jelölt 580-570 szint között beszakadásokat találtunk. Nagy valószínűséggel

az alul lévő bányabeszakadás következményei.

- Az új megtalált barlangok a nagy szilvaskői észak felé első oldalában találhatók Előreláthatólag még több is előkerül.
- Elkezdjük helyre hozni a Takács tanya alatti eltömődött forrást. Régen elég nagy vízhozama volt. A tehenészetet ez látta el vízzel.

Tervek

2007-ben Dornyay Béla a terület megtalálója 120 éve született. 90 éve találta meg a hasadékrendszert. Konferenciát tervezünk Salgótarjában.
Meghívó majd megy.

Salgótarján, 2007. február 12.

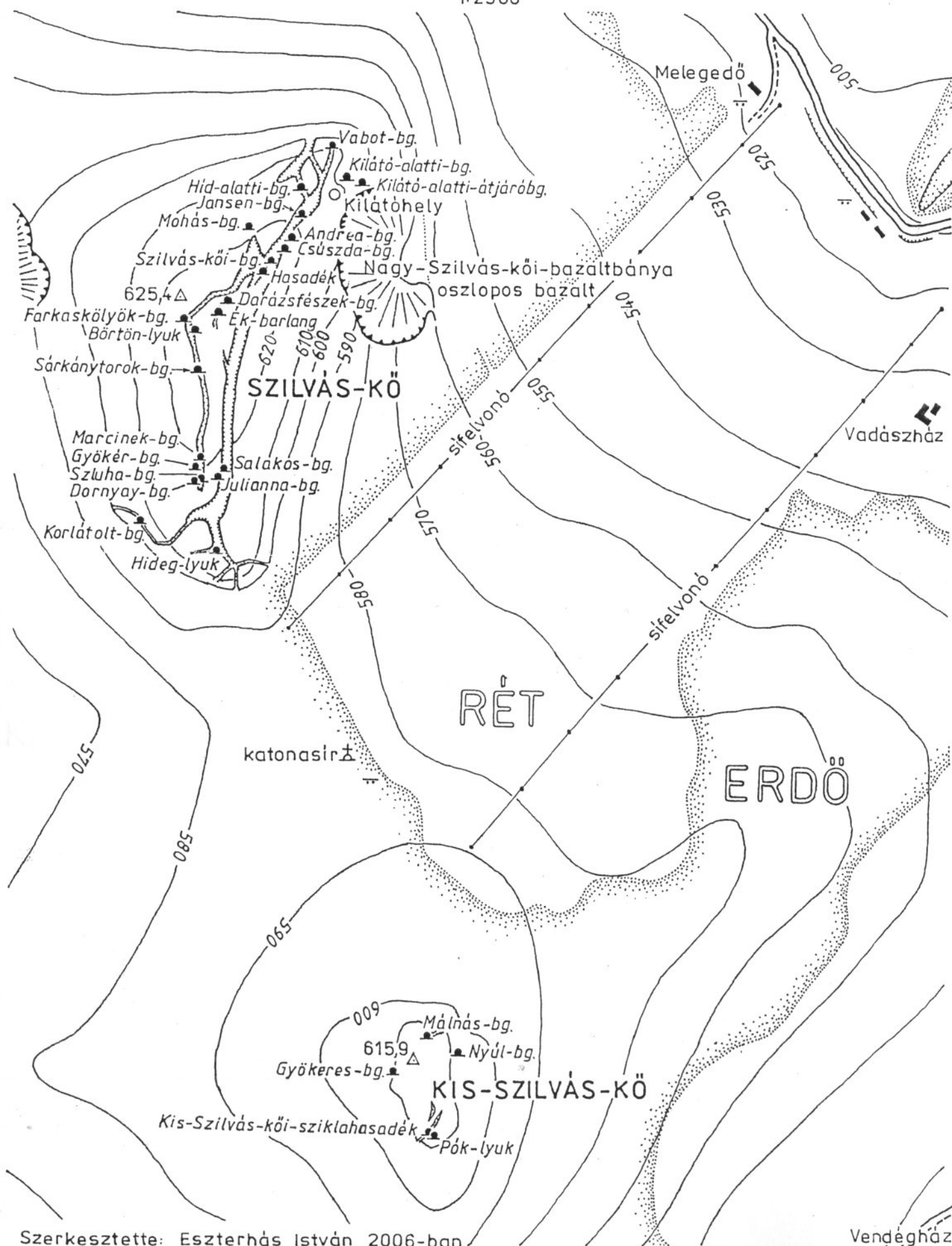
Buda László
elnök

SZILVÁS-KŐ BARLANGJAI

0 50 100 150 200 m

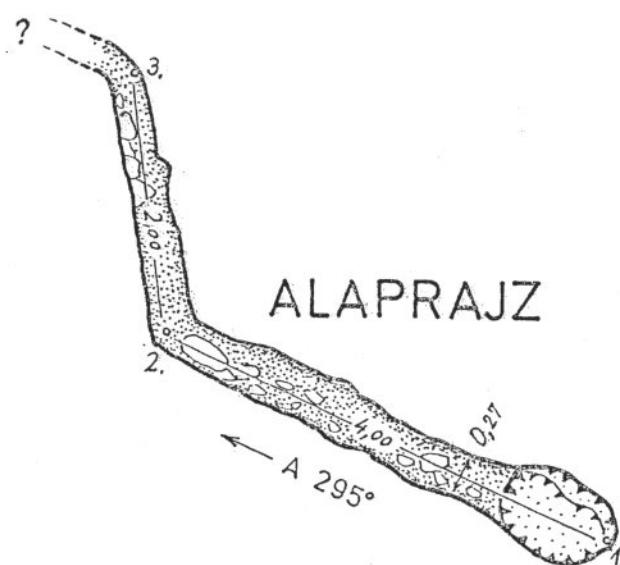
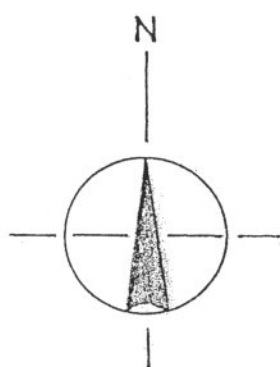
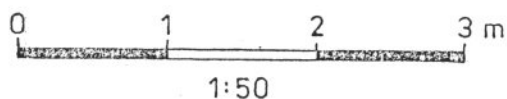
1:2500

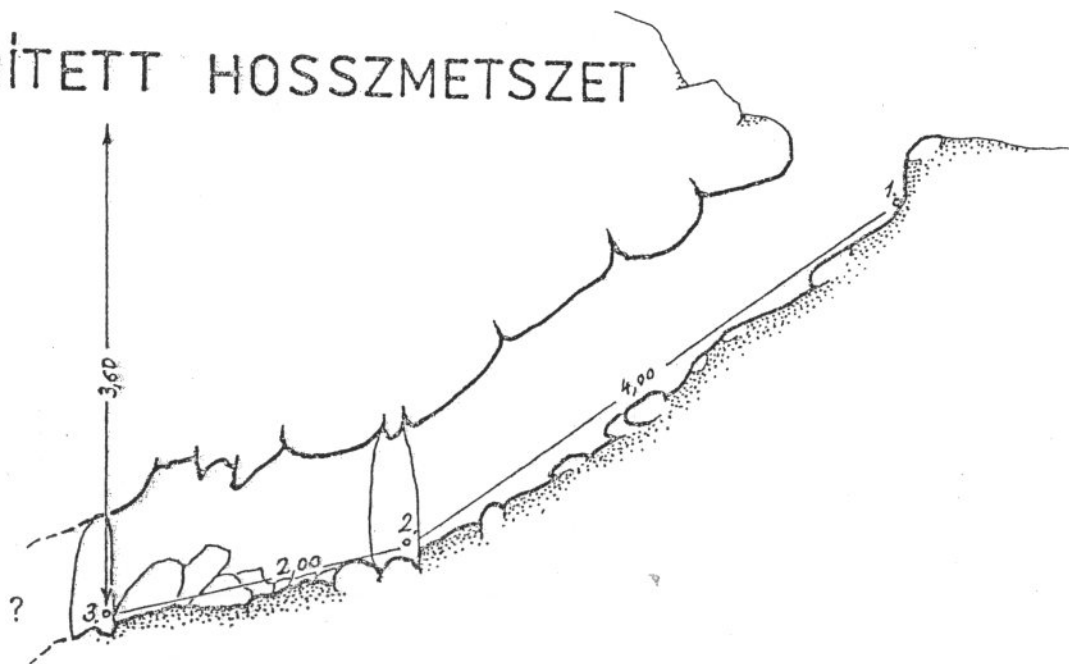
RÓNABÁNYA, SZILVÁS-KŐ

ÉK-BARLANG

Felmérte: Eszterhás István és Fodor Tivadar 2006. június 19-én
A barlang hossza 6,00 m, szélessége 0,27 m, mélysége 3,60 m

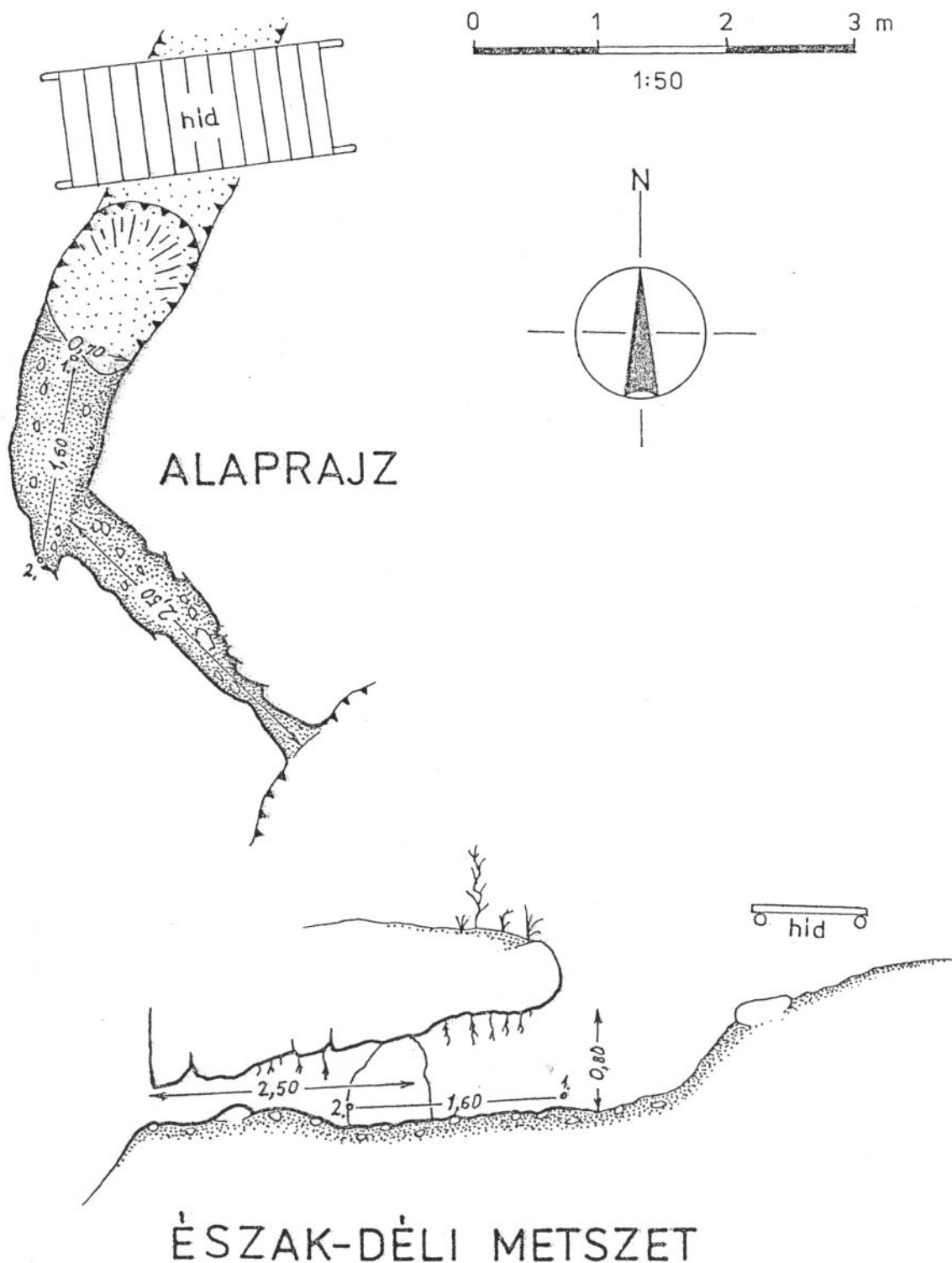
KITERÍTETT HOSSZMETSZET

RÓNABÁNYA, SZILVÁS-KŐ

HÍD-ALATTI-BARLANG

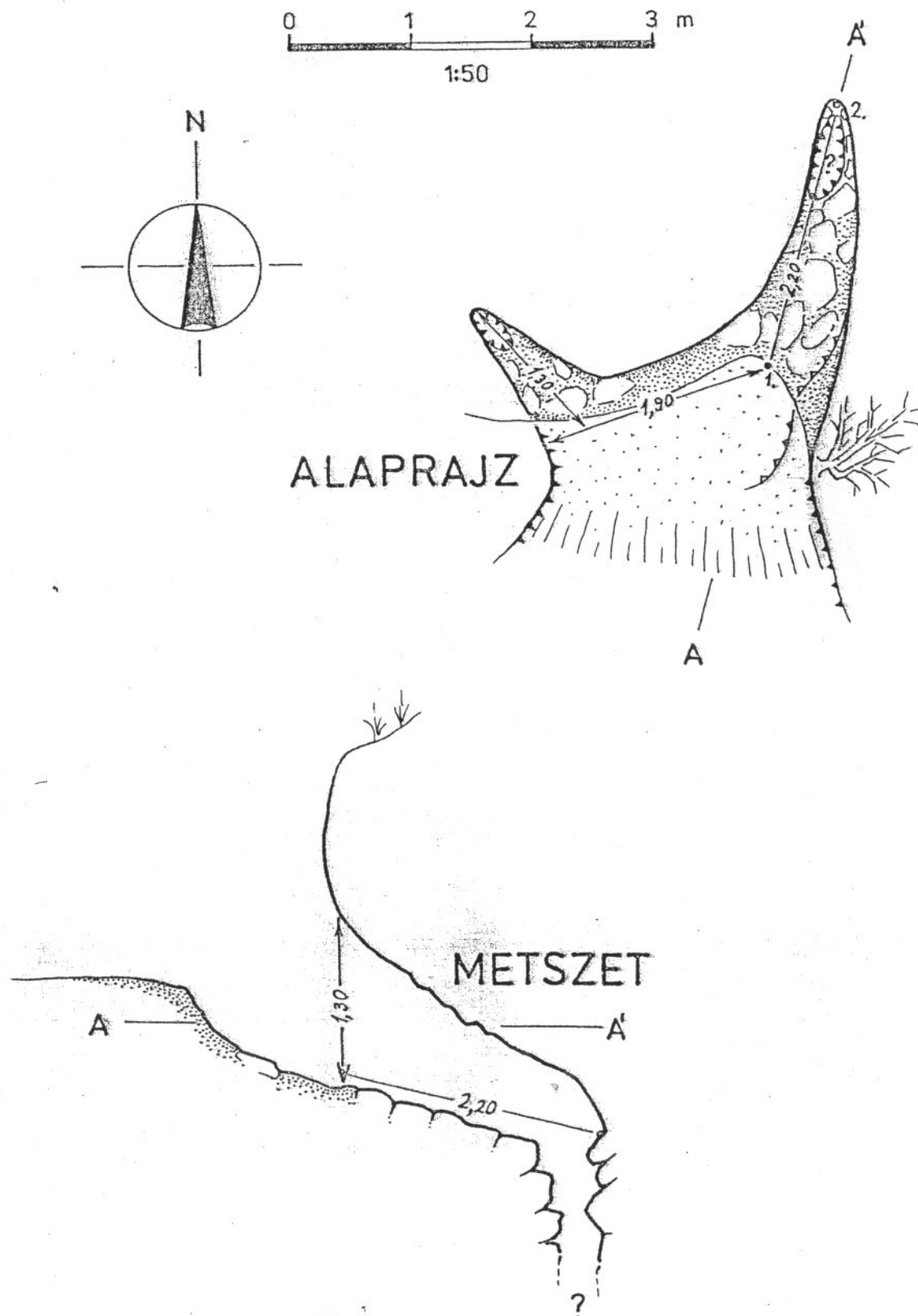
Felmérte: Eszterhás István és Fodor Tivadar 2006. június 18-án
A barlang hossza 4,10 m, szélessége 0,70 m, magassága 0,80 m

RÓNABÁNYA, SZILVÁS-KŐ

DARÁZSFÉSZEK-BARLANG

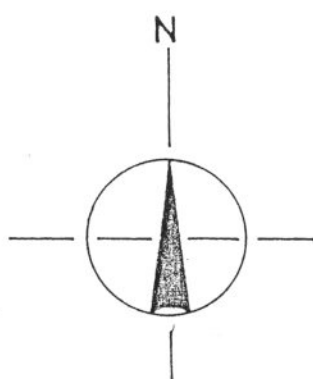
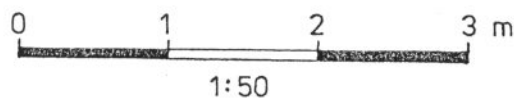
Felmérte: Eszterhás István és Fodor Tivadar 2006. június 19-én
A barlang hossza 3,50 m, szélessége 2,05 m, mélysége 2,50 m

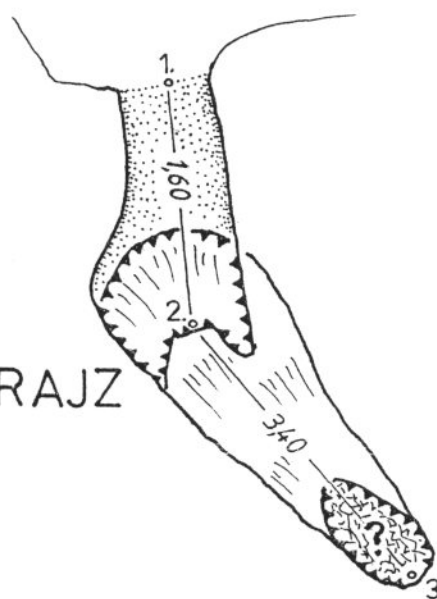
RÓNABÁNYA, SZILVÁS-KŐ

ÁSZOK-BARLANG

Felmérte: Eszterhás István és Lukács Attila 2006. aug. 5-én
A barlang hossza 4,70 m, mélysége 3,50 m

ALAPRAJZ

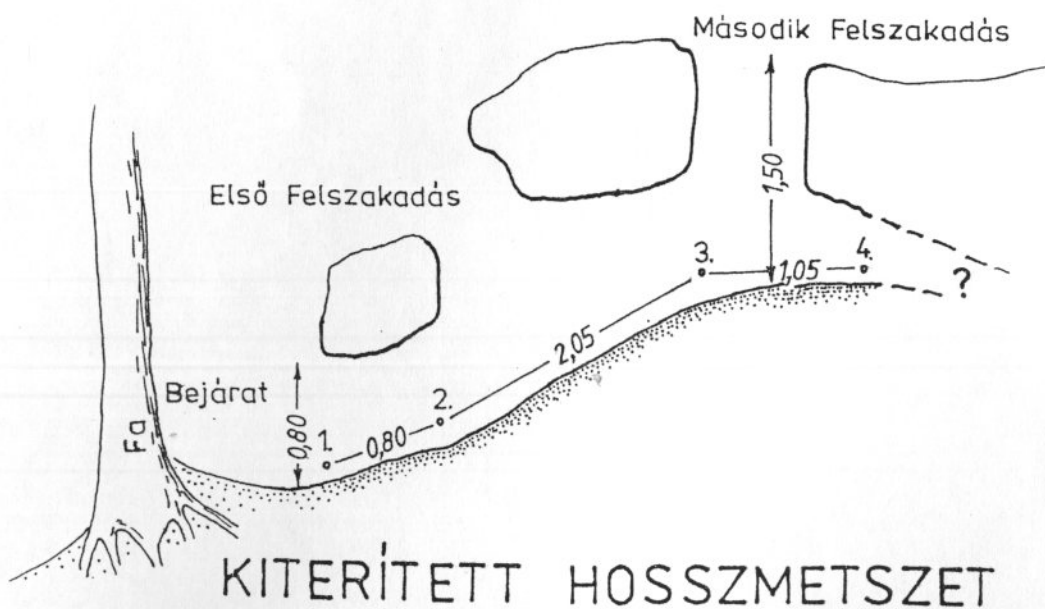
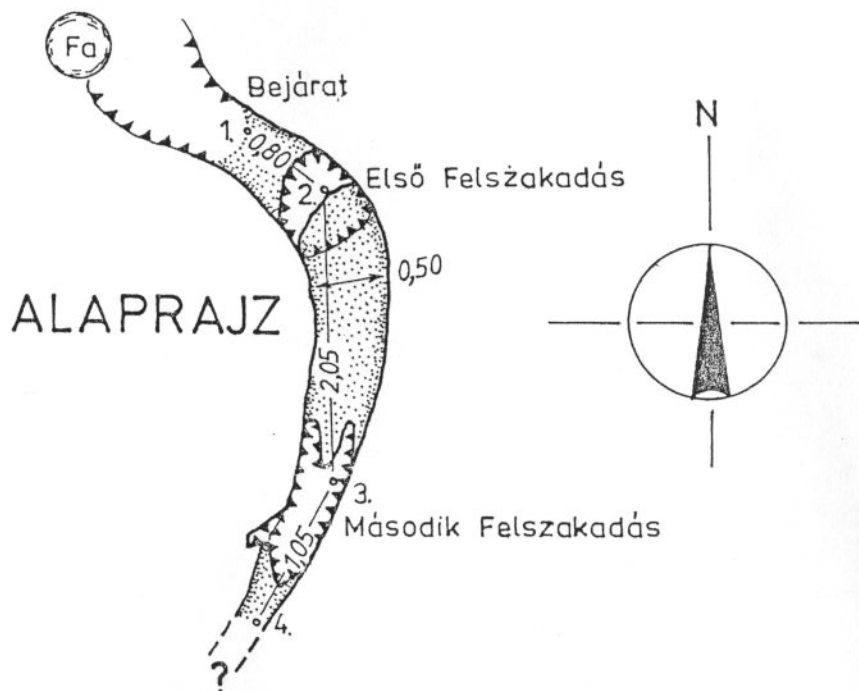
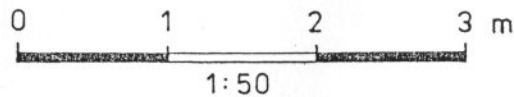

KITERÍTETT HOSSZMETSZET

RÓNABÁNYA, SZILVÁS-KŐ

ESPÉ-ÁTJÁRÓ

Felmérte: Eszterhás István, Lukács Attila és Sály Zoltán 2006. aug. 5-én
A barlang hossza 3,90 m, magassága 1,20 m

SZHBC

BNP

Jelentés a Szentkúti Betyárbarlang 2006. évi kutatásáról

A barlang kutatásában egy újabb keletkezéssel kapcsolatos elmélet készült.

A barlang keletkezése 2006. kutatások szerint.

A Betyár-barlang egy kb. 20 méter vastag meszes homokkőrétegben alakult. E rétegek döntően kvarchomokból állnak, de jelentős a kalkarenit-tartalma is. E szemcséket mész cementálja össze. A közetréteg mésztartalma nem egyenletes, egyes helyeken alig éri el az 5%-ot, másutt meghaladja a 80%-ot is – de általában a közet össztömegének negyedét, harmadát teszi ki. E rétegnek mind a fekéje, mind a főtéje lényegesen szilárdabb és nagyobb mésztartalmú lajtamészakóból áll.

A barlang egy 72 fokos irányú törésvonal mentén alakult, mely törés a barlang számos helyén jól látszik. A Főfolyosó és a Kúszó-folyosó mennyezetén mindvégig követhető a törésvonal. Az Emeleti-elosztó, illetve az Emeleti-folyosó pedig kifejezetten töréses jellegű.

A meszes-tető felszínére manapság átlagosan 610 mm csapadék hull évente. A megelőző évmilliók egyes szakaszaiban a jelenlegi csapadékmennyiségének a többszöröse is leeshetett. Számítások szerint a csapadéknak átlagosan a 15%-a szivárog le a talajon át a kőzetfelszínig. Mint ismeretes, a beszivárgó csapadékvíz a talajban lévő élőlények anyagcsere termékeiből jelentős mennyiségű széndioxidot vesz fel és így savassá válik. E savas víz szivárog aztán tovább a kőzet repedéseiben. A Betyár-barlang térségében a kőzetbe szivárgó vizek legfőbb útja a fentebb említett 72 fokos irányú törésvonal.

A tektonikusan előkészített kőzetben a Betyár-barlang kialakulása alapvetően 3 fő hatásnak köszönhető. E hatások: az oldódás (szolúció), az aprózódás (fragmentáció) és a felhalmozódás (akkumuláció) majdnem egyidejűleg, kis fáziskéséssel érvényesülnek.

A törésvonalon alászivárgó szénsavas víz a törésfelületeken kioldja a kőzet meszes anyagát, a kalkarenitet és a meszes kötőanyagot. Ezáltal a törésfelületeken fellazul, szivacsossá válik a kőzet. Az egymáshoz így már alig, vagy sehogy sem tapadó homokszemcsék kiperegnek és a rés alsóbb részén összegyűlnek, halmozódnak. A meg-megismétlődő oldásos folyamatok mind több meszet oldanak ki a törésfelületeken és ezáltal egyre szélesítik a repedést. A nem oldódó, kipergett homok pedig a szélesedő repedésekben tovább halmozódik (Eszterhás 2005-b). A szolúciós és fragmentációs folyamatok során anyaghiányt a kőzettestben csupán az oldódás okoz, mert a kipergő homokszemcsék végül is a kőzettestben maradnak, összegyűlve a repedés alján. Tehát, tényleges üregkialakulást a kőzet 20-40%-nyi mésztartalmának elvesztése okoz. A kőzet 60-80%-nyi homokja pedig megszabadulva a korábban hozzátapadó mésztől szeparálódik. A homoknak a falakról való lepergését, kipergését három tényező, a gravitáció, a nedvességingadozás és a hőingadozás egymást segítő hatása okozza. A homoknak a törésfelületekről, majd a barlangfalakról való kipergése és az aljzaton való felhalmozódása magyarázza azt, hogy olyan nagymennyiségű homokot találunk a barlangban.

A Betyár-barlang keletkezésére másféle teóriát közöl Prakfalvi Péter (2004.). Ő is predesztinálónak tartja a törésvonal szerepét, mely a kőzettestbe vezeti a szivárgó vizeket. A továbbiakban viszont azt feltételezi, hogy a meszes homokkő alatti nagy mésztartalmú, márgás lajtamészakóban történt egy karsztoldódásos barlangképződés, melynek üregei felszakadoztak a meszes homokkőbe. Továbbá oldásos és eróziós formajegyeket vél felismerni a jelenleg járható barlangban, a bejárat körüli mennyezetén, a Kulcslyukban és a Kúszó-folyosó oldalfalán. Prakfalvi szerint egykor aktív

vízfolyás is volt a jelenlegi barlangtérben, amely a Kulcslyuknál lépett be és a bejáratnál (vagy az alatt) hagyta el a barlangot. Szerinte a homok kipergését fagyaprózódás okozhatja. Végül is a barlangot egy speciális módon keletkezett karsztbarlangnak tartja.

A karsztbarlangteória véleményem szerint nem állja meg a helyét. Egy csupán 20-40%-ában oldható kőzet esetében túlzás karsztbarlangról beszélni. Nem tartom elképzelhetőnek a jelenlegi barlangtérben való aktív vízfolyást sem, mert az egymással párhuzamos folyosók mennyezetüket és aljzatukat tekintve is más-más irányba lejtnek. A hegyoldal törésmenti zónájában nem találni még egy esetleg csak mésztufával jelzett aktív forrásszáját sem. A Meszes-tetőn nem ismert semilyen felszíni karsztforma (karr, víznyelő, dolina, stb.).

A kutatások az iskolai szünetekhez vannak rendezve, hiszen túlnyomórészt ők vesznek részt a munkálatokban. Megjegyzem nagy sikerrel.

A barlang 20%-al nagyobb lett. A homok kitermelése már egyszerűbb. Az úgynevezett nagyterem (alsó szint) már beláthatóan "nagy" több irányban indulnak el belőle járatok.

Programok és létszámok

Iskolai szünetek – ált. 25-30 fővel,

Egyéb

Márc. 4. Szentkúti Barlangfotózás – 8 fő

Okt. 28-29. Barlangkutatás - 4 fő

Denevérmegfigyelések

Emeleti rész 6 db

Alagsori rész 36 db

általában kis patkósrúak

Újabb térkép készül 2007-ben, hiszen már a 2005-ös megváltozott.

A barlangot ritkán látogatják idegenek, hiszen a megtalálása még nekünk is komoly gondot okoz néha. (ez nem is baj)

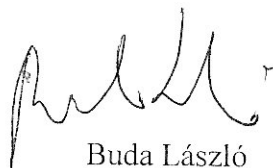
Egy-két dolgot befejezésül.

Eredmények és további kutatási témák

Az 1982. óta tartó feltáró kutatások eredményeként a szentkúti Betyár-barlang hazánk leghosszabb (87 méter) homokkőbarlangjává vált. Már a jelenlegi kutatottsági szinten is igen gazdagok és jelentősek a barlang őslénytani leletei. Az oldódás (szolúció), az aprózódás (fragmentáció) és a felhalmozódás (akkumuláció) kombinációja által való barlangkeletkezés igazi ritkaságnak számít.

A továbbiakban is indokolt a feltáró kutatás, amit szinte csak lefelé lehet folytatni. Csak a homokfeltöltődés eltávolítása során van esély újabb folyosókat találni. A feltárásokkal párhuzamosan folytatni kell a paleontológiai kutatásokat is. Célszerű lenne az előbbieket régészeti kutatással is kiegészíteni, mert az már bebizonyosodott, hogy emberek korábban is jártak a barlangban, azt viszont nem tudjuk, hogy kik, mikor és milyen célból. Szükséges volna továbbá egy eddig még nem végzett klimatológiai és biológiai kutatás. Jó volna minél többet megtudni a közeli Szúpataki mészkőbányában fellelt, majd megsemmisített barlangról, valamint esetlegesen létező, újabb barlangokat keresni a Meszes-tetőn.

Salgótarján, 2007. február 12.

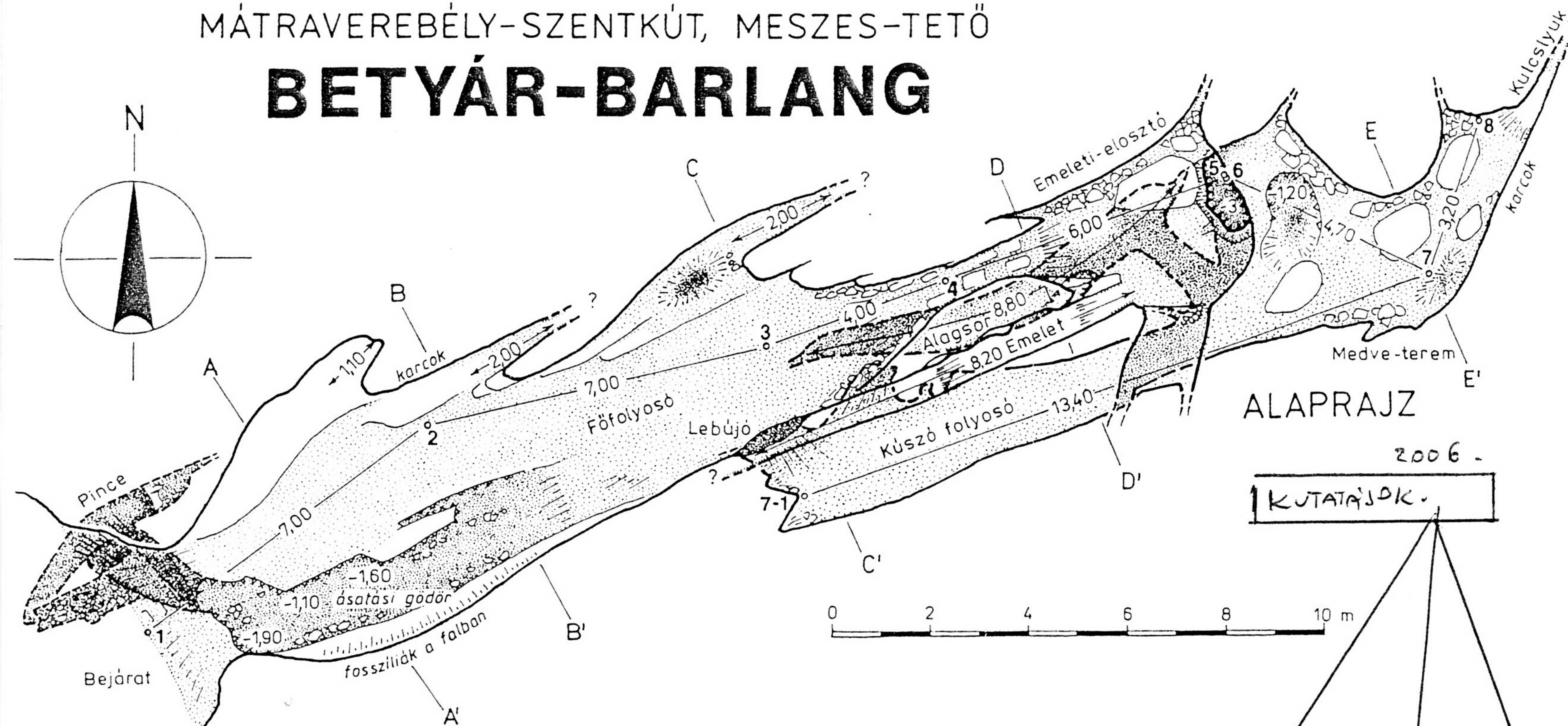
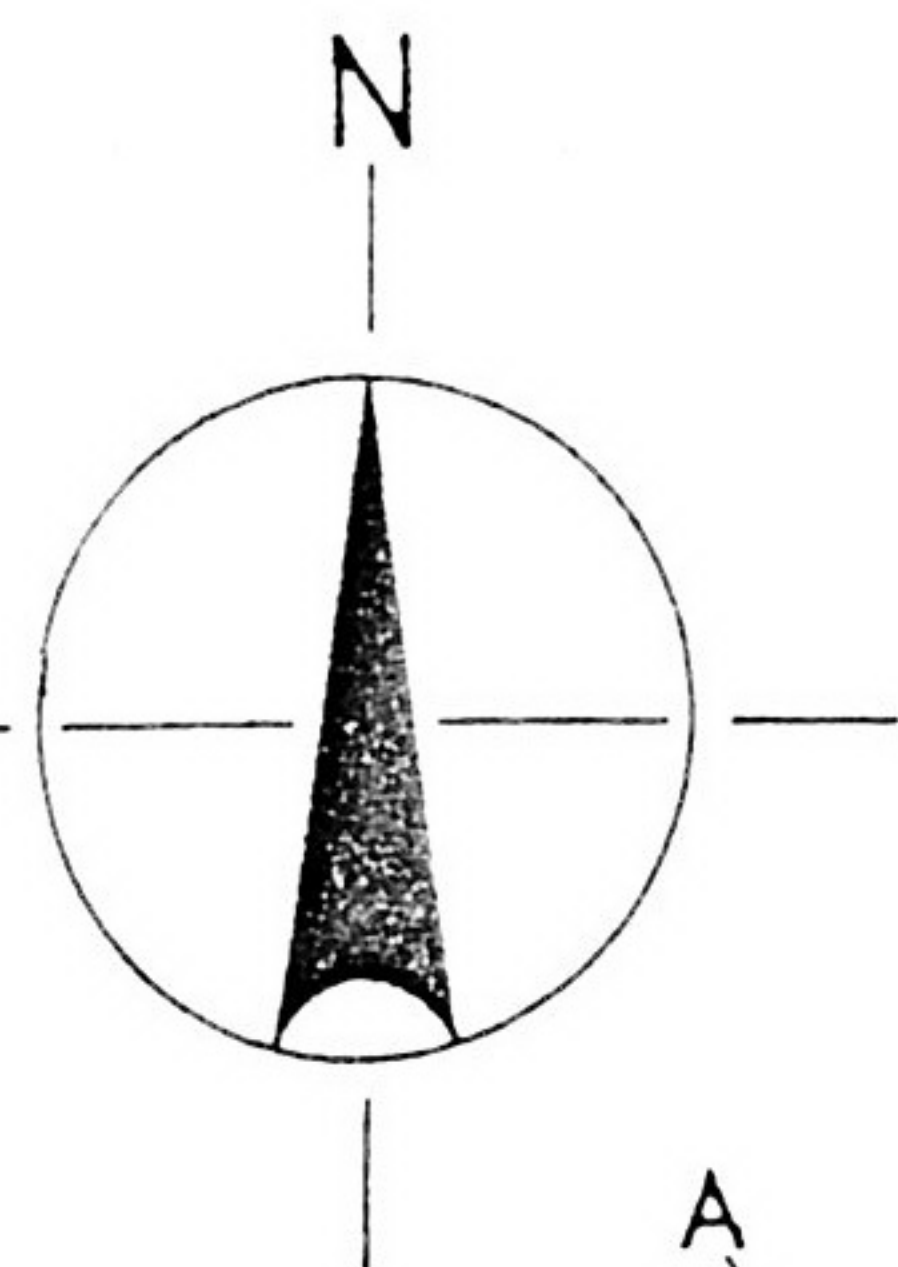

Buda László
elnök

MÁTRAVEREBÉLY-SZENTKÚT, MESZES-TETŐ

BETYÁR-BARLANG

KERESZTMETSZETEK

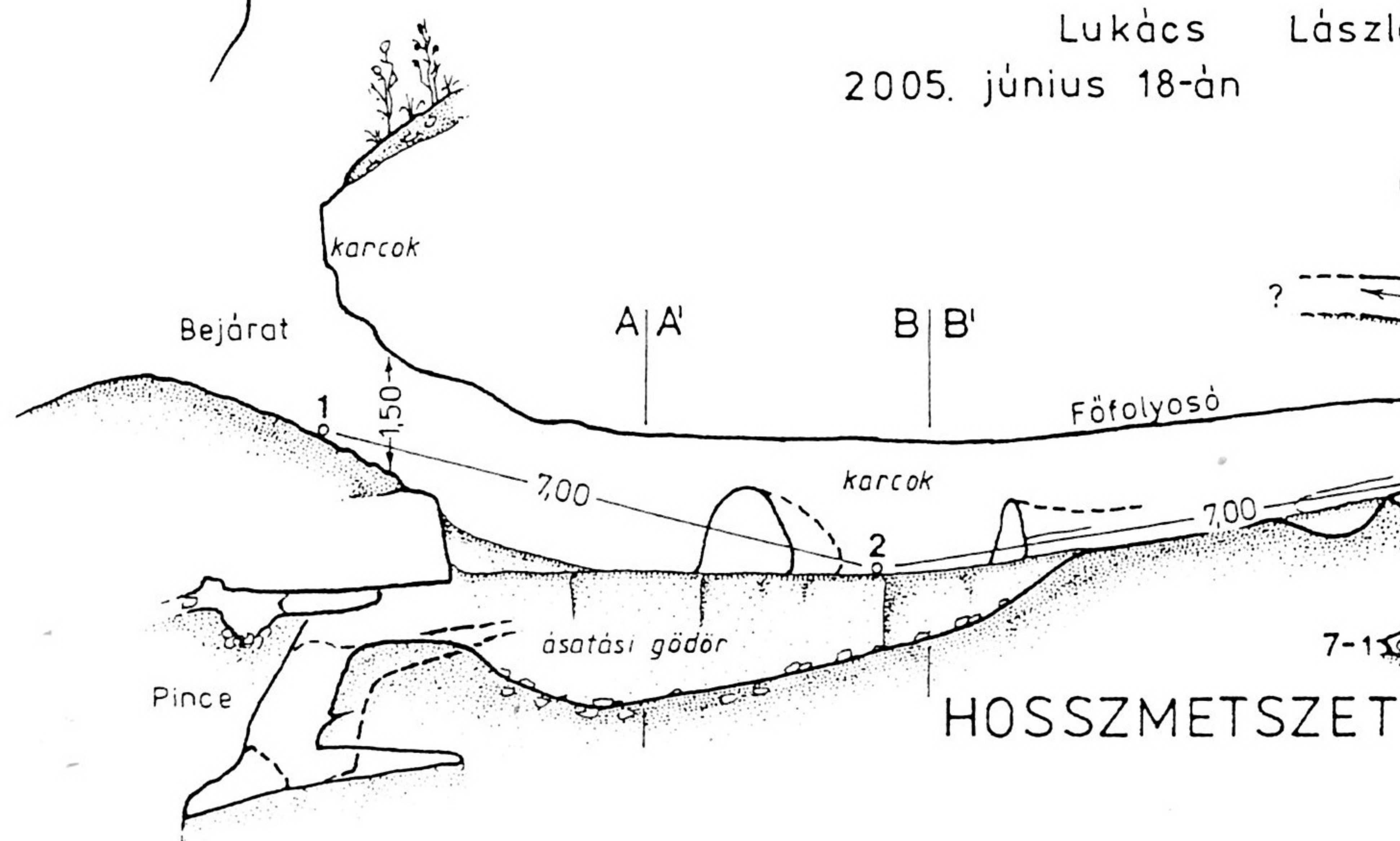
ALAPRAJZ

2006.

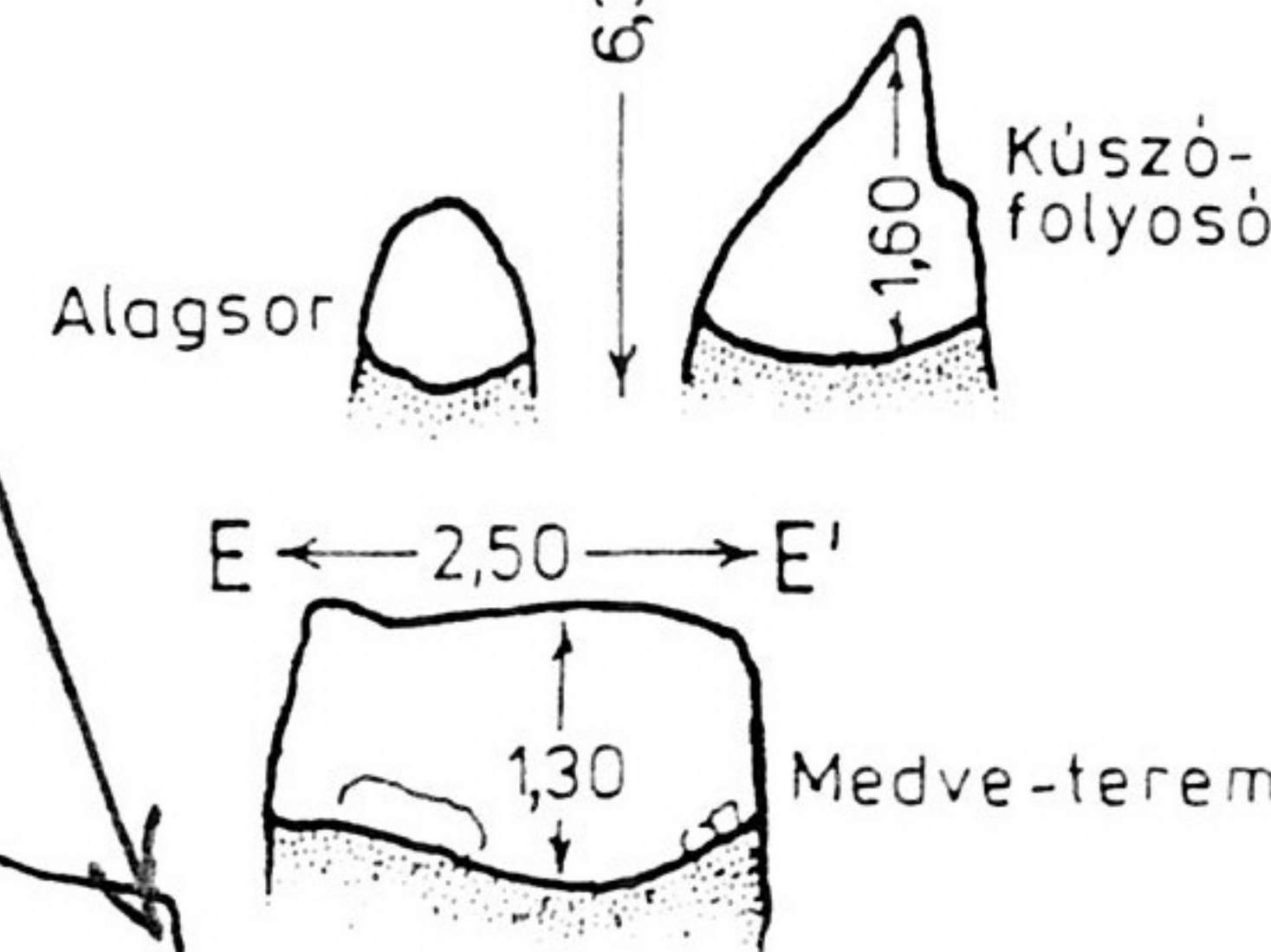
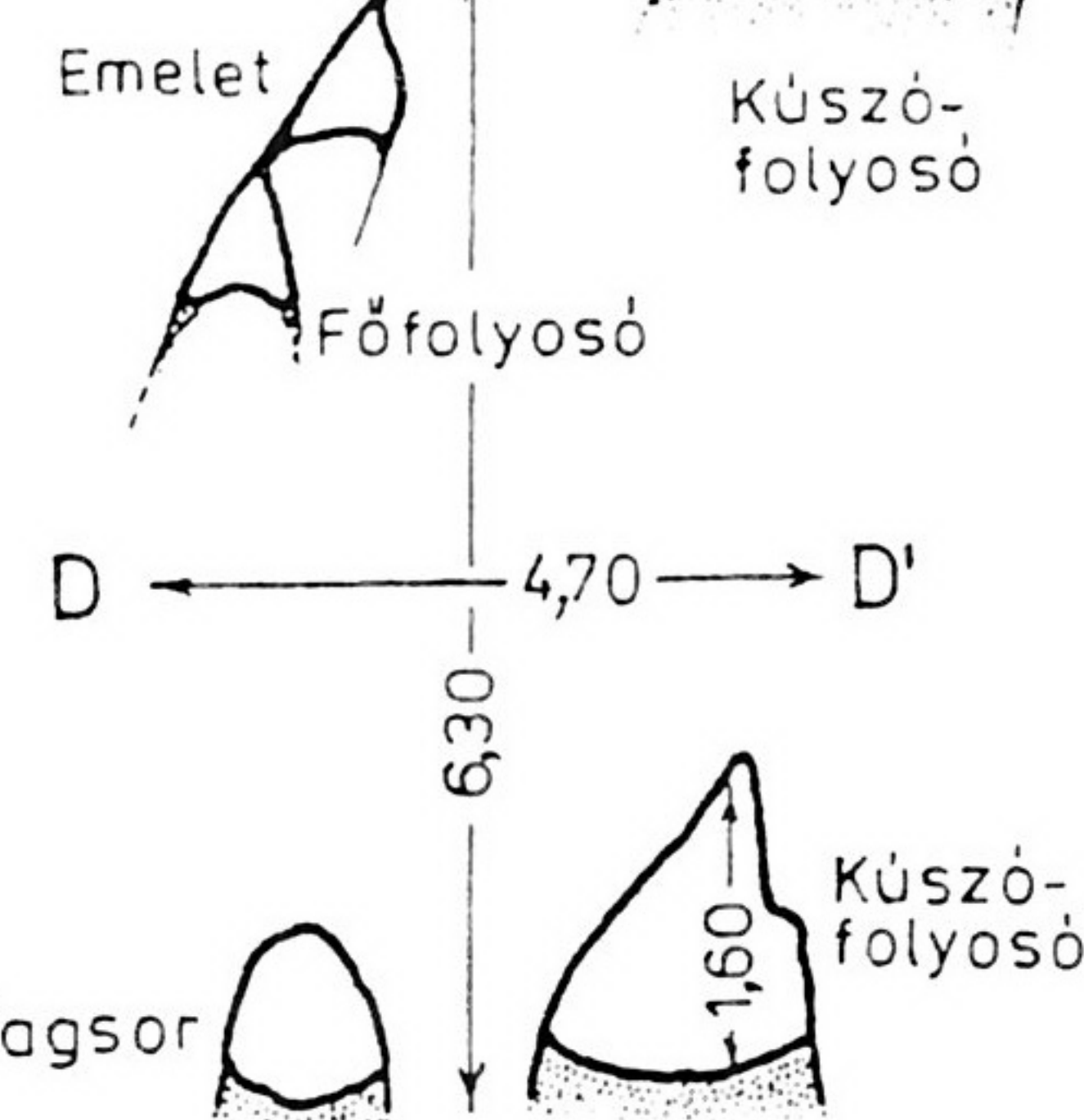
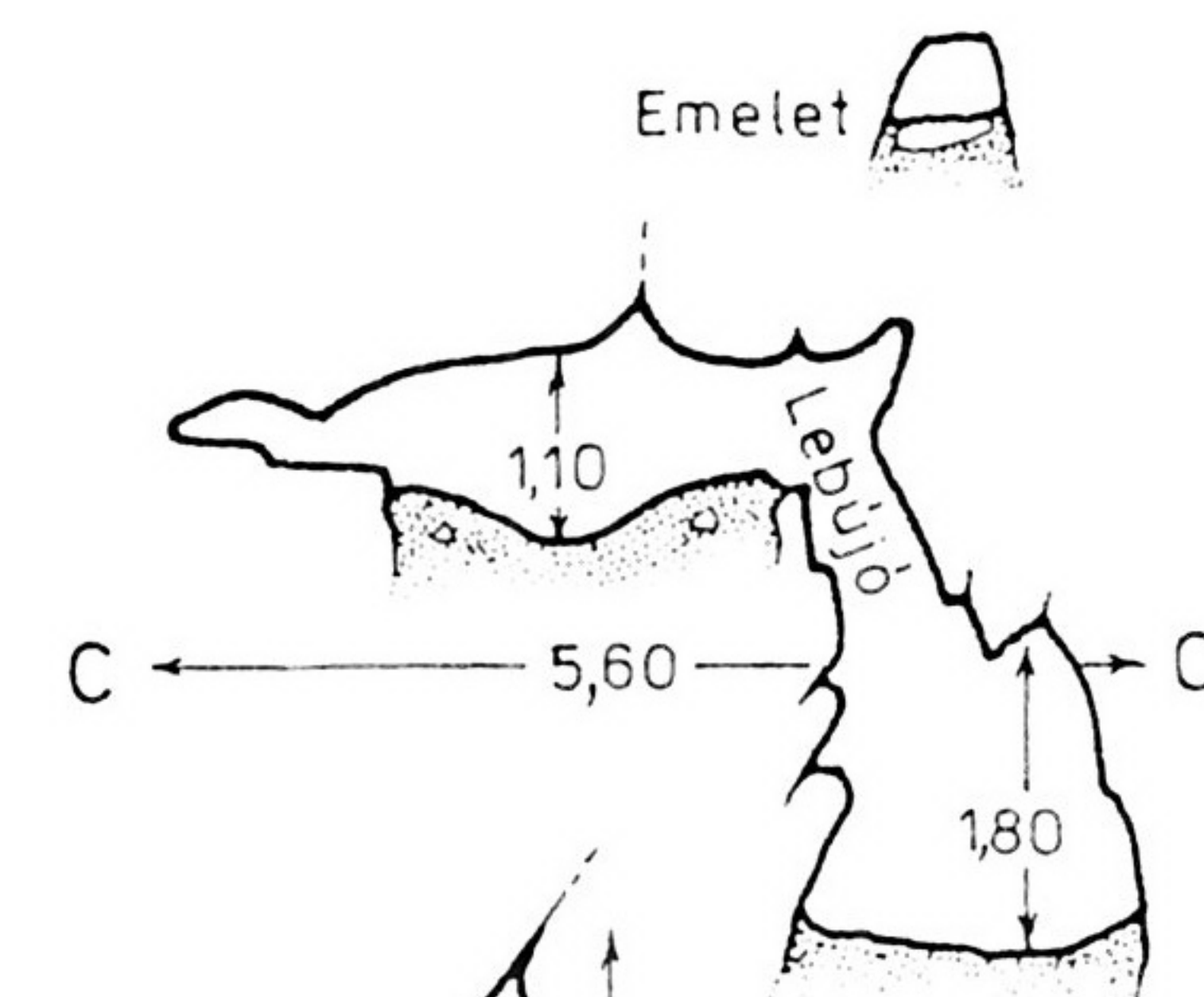
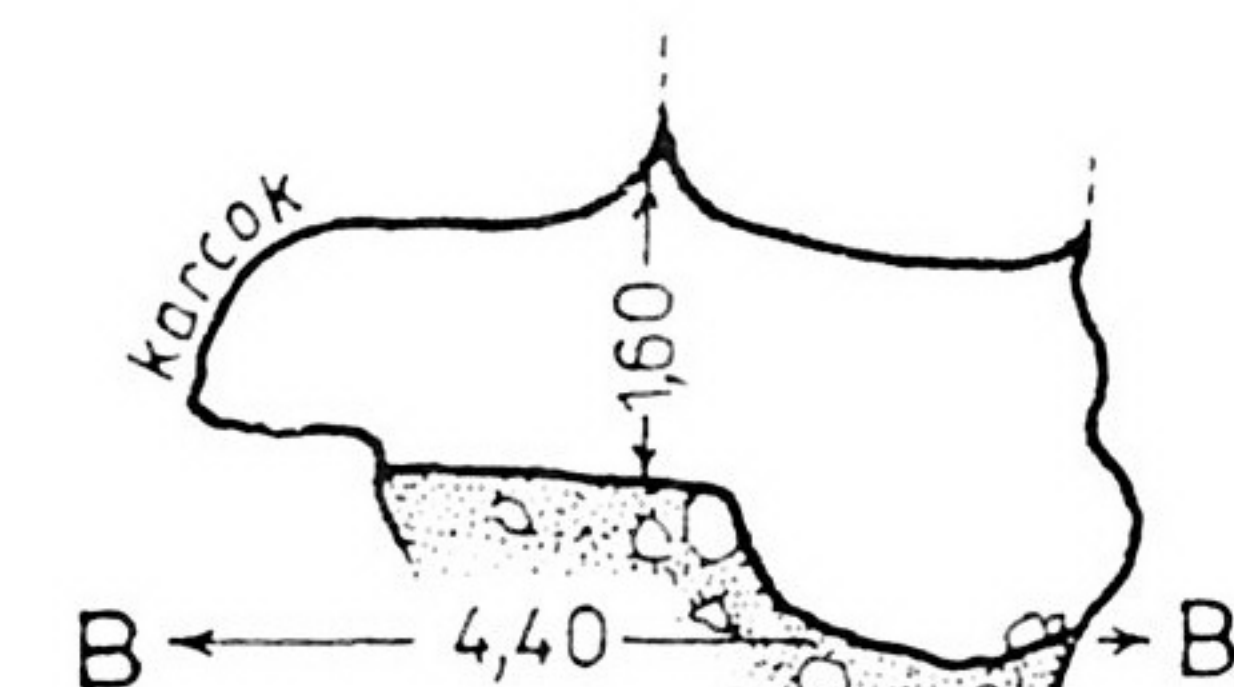
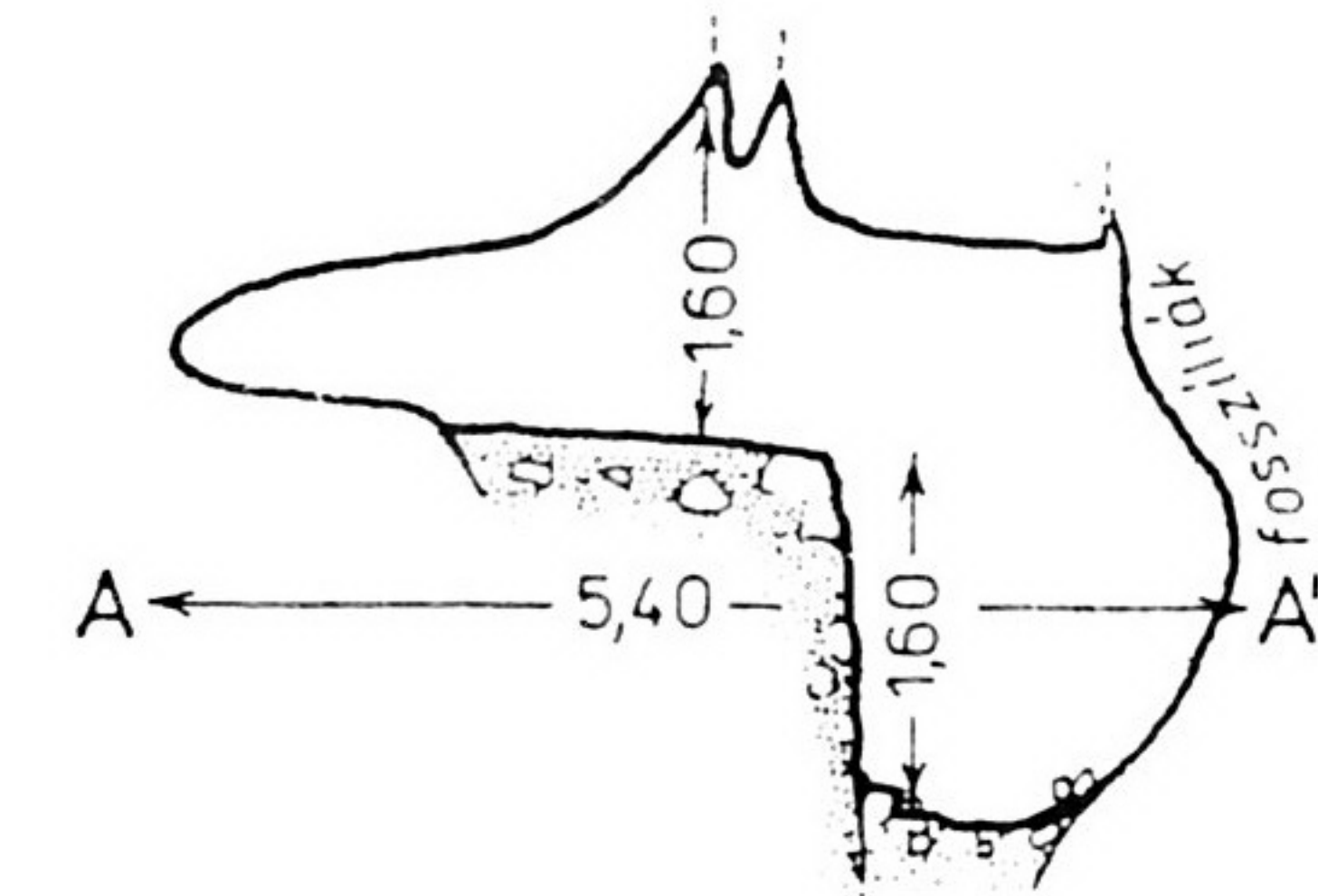
KUTATÁSOK.

Felmérte: Eszterhás István,
Lukács Attila,
Lukács László
2005. június 18-án

A barlang összhossza 87,40 m,
horizontális kiterjedése 32,40 m,
vertikális kiterjedése 7,30 m
Befoglaló közege: meszes homokkő

HOSSZMETSZET

SZHBC

BNP

Jelentés a Csörgőlyuk Barlang 2006. évi kutatásáról

Az SZHBC a kutatási tervének megfelelően folytatta az ágasvári Csörgőlyuk Barlang további feltárását.

- Meglévő részek továbbkutatása.
- Új részek bontással történő továbbkutatása.
- Élőlény megfigyelések.
- Vízrajzi megfigyelések.

A barlang több részében figyeltünk meg változásokat. Szerintünk a földrengések áttételes hatásáról van szó. A megfigyelések 1-2 hónap elteltével történtek (mármint a földrengést követő időszakban).

- Így változások történtek a bejáratí rács utáni részben (innen indul az elveszett ág).
- Itt egy fél-tonnás kötömb hasadt le egy merész vonal végén, akadályozva a kürtőhöz való lejutást.
- Ezt feszítővasakkal eltávolítottuk.
- Viszont figyelmeztető jel, hogy az eddig mozdíthatatlannak vélt kötömb egy pillanat alatt leszakadt.
- A kürtő alatt lévő vaslétra a nittekkal együtt leszakadt. A két fúrt csavar lóg a levegőben, a kötömb egyszerűen lehasadt.
- Azóta több furatot helyeztünk el. Március hónapban visszaszereljük.
- Az ún. Egyes körjárat alsó szakasza (felülről indulva a járatba) eltömődött. Ezt kibontottuk, és közben egy extrémebb kerülő járatot találtunk.
- Az egyes körjárat kivezető szakasza (alul a nagyterem felé) középen megomlott. Beavatkozást nem igényelt, mert arra nem járunk.
- Denevérterem – omlások a galériáról.

A kettes körjárat ferde termi alsó szakasza megcsúszott, veszélyezteti a "kocka átjárót". Azon jelenleg sem tanácsos átjárni, mert a mérések szerint egy év alatt pár millimétert mozdult. Nem konkrétan összecúszásról van szó, inkább egymás melletti elcsúszásról.

Több járat nem lett bejárva, mert nem tartottuk szükségesnek a további veszélyhelyzetek felmérését.

Egyéb megfigyelések

Denevérállomány

- Kevesebb a denevér, még a téli hónapokban is.
- Valószínű az enyhe időjárás miatt történt a változás.
- Az elérhetetlen részekben nem tudunk vizsgálni.
- Nagyterem 2 db, Elveszett ág 163 db, Ferde terem 3 db
- Ezek a megfigyelések november – december hónapban történtek.

Egyéb élőlények

- Róka, nyest, egy felismerhetetlen állat (nagy fülű, nagy szemű)
- Szalamandrák (a bejárat környékén)
- Kisebb rovarok (bejárat közelében)

Vízrajzimegfigyelések

Annak ellenére, hogy a kinti vándorforrás ugyanazt az aktivitást mutatja, bent nem változott semmi. A vízszintet a falon lévő sötét sáv mindig pontosan mutatja.

2006-ban a víz minimális mértékben lepte el a terem alját. Inkább a forrás felé eső szakaszon gyűlt fel, átlag 1,5 – 2 méter "vastagságban".

- Az 1954-es expedíció által leírt pár méteres vízesésnek még mindig csak a hangját halljuk. Látni még senki nem látta közülünk.
- Mostanában nemcsak az elveszett ág felől hallatszik, hanem a denevértér galéria része felől is. Érdeemes lenne bontani.
- A két rész között nemsokára átjárható rész készül. Egyelőre életveszélyes.

Látogatottság

Január 21-22.

Kutatótábor – denevérezés 13 fő

Március 11-15.

Tavaszi tábor – felszíni indikációk, átjutás megkísérlése (denevértér – elveszett ág) 8 fő

Április 15-17.

Húsvéti barlangtábor 10 fő

Május 6.

Kutatóprogram 16 fő

Július 1-10.

Mátrai kutatótábor (Erdei iskola Mátrakeresztes) 14 fő

Október 20-23.

Szokásos évi kutatótábor. Takarítás, elveszett ág bontás, galéria bontás, 18 fő

December 1-3.

Fotózás digitális technikával, denevérezés 6 fő

Idegen csoportok nem voltak a barlangban, mert a kulcs csak nálunk (vagy a BNP-nél) található. Kísérletek voltak, de eredmény nélkül.

Salgótarján, 2007. február 12.

Buda László
elnök

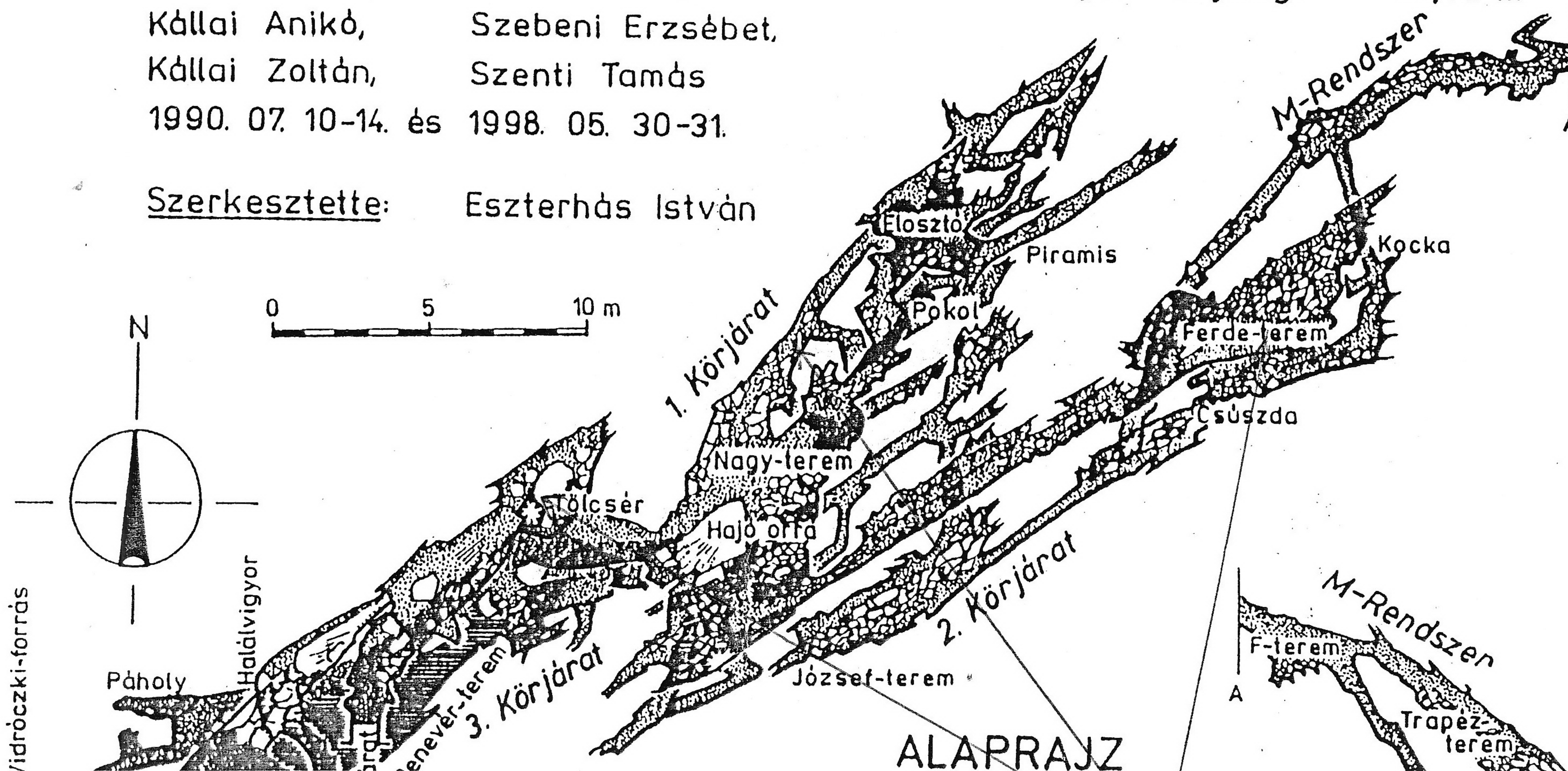

MÁTRASZENTIMRE, ÁGASVÁR CSÖRGŐ - LYUK

Felmérte: Makra Gusztáv,
Buda László, Manga Mihály,
Dezső József, Sály Zoltán,
Eszterhás István, Szabó Géza,
Kállai Anikó, Szebeni Erzsébet,
Kállai Zoltán, Szent Tamás
1990. 07. 10-14. és 1998. 05. 30-31.

Kataszteri szám: 5230 /1
Kőzet: riódacittufa
Teljes hosszúság: 425,00 m
Teljes mélység: 29,60 m

Szerkesztette: Eszterhás István

DMLAJOK 2006

KUTATÁSOK 2006

